

APROVACIÓ DEL CODI ÈTIC DE LA UdG

Exposició de motius

La universitat és la suma de moltes persones que formen una comunitat, que juntes porten a terme les diverses missions de la institució. La vida d'aquestes persones, d'aquesta comunitat, ha de tenir uns valors compartits i consensuats, uns principis ètics que permetin la convivència i l'exercici de les responsabilitats i dels drets.

Per establir aquest marc de convivència i d'actuació es redacta el codi ètic que es presenta. El procediment ha estat el següent:

Primer, la constitució d'un grup de treball en el qual s'inclouen persones expertes de l'àmbit. S'estableix també un altre grups d'assessors experts que han participat sobretot en la fase final de revisió dels esborranys.

Membres del grup de treball:

Dra. Sílvia Llach, vicerectora de Territori i Compromís Social de la UdG

Dr. Ferran García-Bragado, membre del CEIC (Comitè d'Ètica i Investigació) de Girona

Dra. Anna Quintanas, PDI en l'àmbit de Filosofia de la UdG

Sra. Judith Tortajada, representant Consell d'Estudiants de la UdG

Sra. Sílvia Lloveras, cap del Compromís Social de la UdG

Sra. Mercè Pibernat, tècnic execució Projecte HRS4R de la UdG

Assessors experts:

Dr. Joan Manuel del Pozo, síndic de la UdG

Dr. Jordi Ferrer, PDI en l'Àmbit de Dret de la UdG

Dr. Joan Canimas, PDI en l'àmbit d'Educació de la UdG

El grup de treball s'ha reunit en sis ocasions, des de finals de 2020 fins a inicis de 2023. A continuació s'exposen alguns punts essencials que s'ha establert en aquestes sessions:

Primer es comparen diversos codis ètics d'altres universitats. Un cop revisats, es prenen diverses decisions: primer, redactar un document breu, semblant al d'altres universitats, que

pugui servir de marc per a altres documents més específics que en depenen i que no hi presentin cap incompatibilitat (com per exemple, el *Protocol per a la Protecció a la Infància a la UdG* i la *Guia dels aspectes ètics a valorar dels projectes de recerca amb persones o amb dades personals*, del Comitè d'Ètica i Bioseguretat de la Recerca). Segon, el grup de treball també acorda redactar el document en versió positiva o propositiva (allò que es vol que sigui) i no en versió negativa (allò que cal evitar o rebutjar), per aconseguir que sigui un document de principis, un camí a seguir, i no un document ple d'avertiments. Tercer, es decideix dividir el contingut dels principis en una part institucional i una part individual, personal.

A continuació, cada membre fa proposta dels principis. Es discuteix i es decideix que s'escolliran pocs principis, que siguin transversals i per a totes les persones de la institució, no separades per col·lectius. Els quatre principis resultants d'aquest part del procés són: llibertat, igualtat, integritat i compromís (comunitari, social i amb el medi ambient).

Un cop redactat i revisat el primer esborrany del codi, l'octubre de 2022 s'envia un correu electrònic a tota la comunitat universitària des de la bústia: codi.etic@udg.edu. El cos de missatge explica el perquè de la necessitat d'un codi ètic a la UdG i el grup de treball i assessors que formen part per a la seva elaboració. L'objectiu del correu és sobretot donar a conèixer la proposta i recollir esmenes i comentaris. Concretament, es demana la participació en aquest paràgraf:

“Ara comença un nou estadi, en el qual la comunitat pot llegir i fer aportacions al document d'esborrany del Codi ètic de la Universitat de Girona, abans que sigui presentat a aprovació per Consell de Govern. Per això us enviem una proposta de document, que ha estat revisada i comentada detalladament pel grup de treball, i que recull els principis que es consideren essencials per a la vida a la universitat i a la societat en general. Us demanem que el consulteu i que si ho considereu oportú, ens envieu comentaris a l'adreça de correu electrònic codi.etic@udg.edu, fins el dia 11 de novembre. Ens interessa, sobretot, que ens feu arribar si localitzeu alguna incoherència o si trobeu a faltar algun element.”

Es van rebre 17 respostes. Les esmenes i/o comentaris van ser tractats conjuntament amb el grup de treball i assessors experts. Es van incorporar totes les aportacions que es van considerar pertinents, i es va escriure un correu electrònic a les persones que les havien enviat explicant si s'havien introduït o no, i el perquè. Es tracta de documents de treball que estan disponibles per a qui els vulgui consultar. En un annex es presenta un resum de les preguntes, comentaris o suggeriments.

Un cop acabada la fase participativa del procés, i havent revisat de nou el document, es presenta a la sessió de Consell de Govern.

És per això que, a la vista dels antecedents exposats, **s'ACORDA:**

Únic. Aprovar el Codi ètic de la UdG, adjunt com ANNEX ÚNIC

Codi ètic de la Universitat de Girona (UdG)

Contingut

Preàmbul	2
1. LLIBERTAT	3
La institució.....	3
Les persones	3
2. IGUALTAT	4
La institució.....	4
Les persones	4
3. INTEGRITAT	5
La institució.....	5
Les persones	5
4. COMPROMÍS	6
La institució.....	6
• Compromís comunitari.....	6
• Compromís social	6
• Compromís amb el medi ambient.....	6
Les persones	6

Codi ètic de la Universitat de Girona (UdG)

Preàmbul

La universitat és una institució destinada a la formació, a la recerca i a la transferència, des del compromís amb la societat i amb la seva pròpia comunitat. Genera coneixement, el transmet, el difon, el comparteix; però la naturalesa i l'objecte de la institució no són suficients, perquè una qüestió essencial és com porta a terme les seves funcions i a partir de quins principis. I l'única resposta a aquest *com* és que ho fa d'una manera ètica, que l'ètica és el fonament de totes i cadascuna de les seves actuacions, pensaments i reflexions. I aquest fonament s'ha de donar tant en la institució com a conjunt, de manera més abstracta, com en cadascuna de les persones de la comunitat universitària.

Per tot això, la UdG necessita un codi ètic, un recull dels principis o valors ètics que imprimeixin aquest caràcter, que ajudi a desenvolupar amb èxit el servei públic al qual es deu. Han de ser uns principis prou generals perquè configurin un marc adequat per regir la vida universitària i perquè es puguin desplegar en àmbits més concrets (ètica en la recerca, en la transferència de coneixement, en la docència, en la gestió).

Els principis o valors que regeixen i organitzen aquest codi són: llibertat, integritat, igualtat i compromís, que es despleguen en diverses dimensions.

Aquest codi ètic es desplega en aplicació dels principis bàsics dels Estatuts de la UdG i dels drets fonamentals de les persones recollits en la Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides.

Els incompliments dels principis d'aquest codi ètic, en la mesura que la legislació vigent en tingui prevista la tipificació i la possible sanció, podran ser objecte de la corresponent instrucció, segons les previsions i garanties establertes administrativament.

1. LLIBERTAT

La llibertat és un principi fonamental que permet la creació de coneixement i d'idees. Vehicula la relació entre persones a la comunitat, alhora que defineix un espai de pensament que està al servei de la ciutadania i de la societat, i que és independent de qualsevol grup de pressió.

La institució

- La UdG ha de contribuir a la construcció d'una societat lliure i democràtica a través de les funcions que li són pròpies.
- La UdG ha de promoure el pensament i la reflexió crítics, el diàleg, la creativitat, el pluralisme i el respecte mutu entre les persones de la comunitat, en totes les activitats que es produeixin en el seu si, sempre des del rigor científic i el respecte als principis en els quals es basa aquest codi.
- La UdG és un espai obert i plural per a la lliure expressió d'idees i pensaments, i ha de fomentar la reflexió crítica, respectant els drets i la dignitat de les persones que hi estudien o hi treballen.
- La UdG ha de garantir l'autonomia universitària, dret fonamentat en el principi de llibertat acadèmica que es manifesta en la llibertat de càtedra, i en les de llibertat de recerca i d'estudi, que són condicions bàsiques per a desenvolupar les funcions que li són pròpies.

Les persones

- Les persones de la comunitat han de poder expressar-se, reunir-se i manifestar-se lliurement, i ser escoltades.
- Les persones de la comunitat han de poder exercir les seves responsabilitats, de treball i d'estudi, sense cap tipus de coacció ni sota cap mena d'abús de poder.
- La llibertat d'expressió de les pròpies creences ha de ser respectada en l'exercici de l'activitat acadèmica, de recerca, de transferència de coneixement i de gestió, dins dels principis constitucionals d'una societat plural i democràtica.

2. IGUALTAT

La igualtat d'accés i d'oportunitats és el principi que dona sentit a una universitat pública i de qualitat. La UdG ha de garantir mecanismes per convertir-se en un espai d'educació inclusiva; ha de contribuir activament a fer efectives la igualtat de drets i la igualtat d'oportunitats, facilitant que la ciutadania hi pugui accedir independentment del seu estatus social, del seu origen cultural i de les seves necessitats educatives.

La UdG ha de crear mecanismes i accions positives que permetin assolir l'equitat i que permetin corregir les desigualtats estructurals existents per raons culturals, econòmiques, de gènere, d'identitat o orientació sexual, de discapacitat, i ha de denunciar i revertir alhora les diferents formes de masclisme, LGTBI-fòbia, racisme, xenofòbia i qualsevol altra forma de discriminació.

La institució

- La UdG ha de promoure activament polítiques que garanteixin la igualtat i l'equitat en totes les seves funcions i dimensions: docència i formació, recerca i transferència, governança i estratègia, vida als campus i accions compromeses amb la societat.
- La UdG ha de garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés, la promoció i les condicions de treball i estudi de les persones de la comunitat.
- La UdG ha de preveure mecanismes per a evitar qualsevol tipus de discriminació o vulneració del dret a la igualtat, així com per a respondre eficaçment a les que es produeixin.

Les persones

- S'ha de respectar totes les persones, sigui quina sigui la seva condició social, origen cultural, identitat de gènere, orientació sexual, discapacitat, o qualsevol altra característica o circumstància.
- Totes les persones que formen part de la UdG –estudiantat, PDI i PAS–, tant des del seu lloc d'estudi o treball com en la relació amb altres persones de la comunitat, han de respectar les accions, normatives i polítiques de la universitat que vetllen per la igualtat i per la defensa dels col·lectius vulnerables, alhora que han de denunciar conductes que no les respectin.
- La relació interpersonal ha de ser de màxim respecte a la igual dignitat de totes les persones, que exclou la seva instrumentalització i qualsevol mena de tracte agressiu, despectiu, vexatori o similar.
- Les relacions entre les persones membres de la comunitat universitària s'han de desenvolupar en condicions de plena llibertat, sense cap tipus de coacció ni sota cap mena d'abús de poder. En les situacions que es desenvolupin en circumstàncies en què l'estructura marca una asimetria o desigualtat (per exemple, professorat-estudiantat, professorat permanent-professorat temporal...) serà responsabilitat de la persona que ostenta la posició de poder vetllar perquè es donin aquelles condicions.

3. INTEGRITAT

La integritat és un principi que ha d'impregnar tota l'acció que es duu a terme a la UdG, i com a tal, ha d'estar present en les accions de les persones i en els mecanismes i procediments que es generen. Inclou un seguit de subprincipis que han de ser presents en l'estudi, en el treball i en les relacions entre les persones i en el desenvolupament de les seves responsabilitats.

La institució

- La UdG ha de desenvolupar els mecanismes necessaris per a garantir la integritat acadèmica, l'honestedat i la transparència en la recerca, la docència, la transferència de coneixement, la gestió i l'estudi.
- La UdG vetllarà per la confidencialitat dels processos en què es pugui veure afectat el dret a la privacitat de les persones.
- La UdG ha de desenvolupar polítiques i normatives que evitin els conflictes d'interessos.
- Les funcions institucionals de la UdG s'han d'exercir des del més escrupolós respecte als valors de servei públic; cal abstenir-se de l'actuació en benefici propi i no aprofitar-se del privilegi de ser titular de càrrec públic.

Les persones

- Totes les persones que treballen a la UdG han d'actuar amb integritat acadèmica al servei de la recerca i la difusió del coneixement, del desenvolupament de les capacitats de l'estudiantat i de la consecució de les metes pròpies de la universitat. Mai no han de cometre plagi, còpia o frau en l'activitat i la vida acadèmica.
- Totes les persones que estudien a la UdG han d'actuar responsablement i honestament en les seves activitats i vida acadèmiques i evitar el plagi, la còpia i el frau.
- En l'exercici dels càrrecs institucionals i de gestió s'hauran de justificar les decisions de manera transparent i no imposar els criteris o idees personals de manera arbitrària ni exercir cap mena d'abús de poder.
- Les persones que treballen i estudien a la UdG hauran d'actuar sempre responsablement i honestament en la relació amb els altres membres de la comunitat universitària.

4. COMPROMÍS

La UdG, com a universitat pública, entén que ha de respondre de les actuacions i decisions en les activitats docents, investigadores, de transferència del coneixement i de gestió des d'una triple perspectiva: econòmica, social i mediambiental. En l'entorn de la UdG, aquest compromís es concreta en el compromís comunitari, el compromís social i el compromís amb el medi ambient, que són dimensions interrelacionades d'un mateix principi.

La institució

- **Compromís comunitari**

La UdG ha de desenvolupar la seva activitat de manera integrada amb el territori i conscient del seu deute amb la societat en general. Per això ha de potenciar el compromís comunitari en totes les seves funcions (docència, recerca, transferència del coneixement i compromís social), de manera que es converteixi en un agent més per al desenvolupament territorial i social. Ha de ser activa en l'establiment d'una xarxa amb agents externs, tant locals com globals, de manera que tots es beneficiïn mútuament de la relació, aportant la seva expertesa i assolint els reptes compartits per millorar l'empoderament i el benestar de la ciutadania.

- **Compromís social**

Com a institució pública, la UdG ha de vetllar perquè la seva acció contribueixi a promoure la justícia i la cohesió social, i reverteixi en la millora de les oportunitats i condicions de vida i de benestar del conjunt de la població, especialment dels sectors més vulnerables. Ha de crear un diàleg amb els actors econòmics, culturals, polítics i socials que tinguin a veure amb l'àmbit d'actuació de la universitat. Aquest compromís social és una part prioritària del compromís comunitari i ha d'impregnar totes les accions de la universitat.

- **Compromís amb el medi ambient**

La UdG ha de promoure el bé comú potenciant una formació, una recerca i una transferència del coneixement que vagin en línia amb els criteris del desenvolupament sostenible, que destaquen la interdependència i la vulnerabilitat del planeta. Ha de promoure i afavorir la transformació global dels valors, actituds, estils de vida i formes de pensament i de sistema social i econòmic per tal de fomentar el respecte als animals i a la resta d'éssers vius, contribuint d'aquesta manera a revertir la progressiva degradació i destrucció del conjunt dels ecosistemes.

Les persones

- Totes les persones de la comunitat universitària han de mostrar el seu compromís comunitari, social i mediambiental. Això es pot dur a terme des de la responsabilitat professional, en el lloc de treball o d'estudi i en la vida universitària, però també en la dimensió personal, des d'una actitud de cura de les persones, de manera que els valors i principis que es fomenten a la universitat tinguin uns efectes més enllà de la institució i més enllà dels anys de formació, especialment en l'estudiantat que deixa la universitat i serà clau en el desenvolupament de la societat.